

Apostolien teot 4

Apt. 3:1-26

Tässä Alusta alkaen –ohjelmassa olemme aloittaneet Apostolien tekojen tutkimisen. Viime kerralla pääsimme sen 2. luvun loppuun. Nyt jatkamme kolmannesta luvusta.

Pietari parantaa ramman

Pietari ja Johannes menivät temppeliin. Oli rukoushetken aika, yhdeksäs tunti.(Apt. 3:1)

Alukristityt kävivät rukoilemassa Jerusalemin temppelissä, varmaankin lähes siihen asti, kun roomalaiset tuhosivat sen. He myös noudattivat rukouksissaan juutalaisia päivittäisten rukoushetkien aikoja (klo 9, 12 ja 15). Nyt oli kyseessä klo 15 alkava rukous. Pietari ja Johannes menivät sinne yhdessä. Monissa muissakin paikoissa kerrotaan, että juuri nämä kaksi apostolia liikkuvat parina. Pietari on se, joka toimii ja puhuu, Johannes on enempi taustalla.

Silloin sinne kannettiin miestä, joka oli ollut rampa syntymästään saakka. Hänet pantiin joka päivä temppelin niin sanotulle Kauniilleportille, jotta hän voisi kerjätä temppeliin meneviltä. (Apt. 3:2-3)

Kaikissa isoissa kaupungeissa oli temppelien porteilla kerjäläisiä. Tämän kerjäläisen tilanne oli paha. Synnynäistä rampuutta pidettiin parantumattomana.

Kun mies näki Pietarin ja Johanneksen menossa temppeliin, hän pyysi heiltä almuja. Pietari loi katseensa häneen, samoin Johannes, ja Pietari sanoi: "Katso meihin." Mies katsoi tarkkaavasti odottaen saavansa heiltä jotakin (Apt. 3:4-5).

Pietari ja Johannes katsoivat kerjäläistä silmiin. Hän oli heille ihminen, lähimmäinen. Se on kristillisen laupeudenharjoituksen lähtökohta, että sekä autettava että auttaja ovat yhtä lailla ihmisiä, Jumalan luomia.

Mies yllättyi ja arveli lopultakin saavansa almun.

Mutta Pietari sanoi: "Hopeaa ja kultaa minulla ei ole, mutta mitä minulla on, sitä minä sinulle annan. Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä: nouse ja kävele." Hän tarttui miestä oikeasta kädestä ja auttoi hänet ylös, ja siinä samassa mies sai voimaa jalkoihinsa ja nilkkoihinsa. Hän hypähti pystyyn, seisoi jalkojensa varassa ja käveli, ja hän tuli heidän kanssaan temppeliin, hyppeli kulkiessaan ja ylisti Jumalaa. (Apt. 3:6-8)

Pietari toimi Jeesuksen nimessä, s.o. Jeesuksen antamin valtuuksin. Hän toteutti sitä tehtäväänsä, jota hän Jeesuksen opetuslapsena oli tehnyt jo aiemminkin: Jeesushan oli käsenyt opetuslapsiaan parantamaan sairaita ja saarnaamaan evankeliumia.

Ja Jeesuksen voima toimi. Se oli liittynään hänen nimeensä. Jeesuksen nimi tuo hänet itsensä ihmisille. Apostolien teoissa mainitaan monta monituista kertaa se, että apostolit toimivat Jeesuksen nimessä. Heidän tehtävänsä oli ”viedä Jeesuksen nimi” kaikille kansoille.

Minusta tässä olisi nykykirkollekin oppimista. Me emme edusta vain jotain uskontoa, emme edes ”armoa”. Armoa on kuulemma muissakin uskonnoissa, esim. hindulaisuuden jossain suuntauksissa. Mutta meidän tehtävämme on viedä ihmisille sitä Jumalan armoa, jonka Jeesus Nasaretilainen on ihmisille tuonut.

Mutta miksi nykyisin on niin harvinaista, että evankeliumin julistus tai Jeesuksen nimi saa aikaan fyysisiä paranemisasihmeitä?

Paraneminen oli ihmeellinen ja täydellinen. Ihminen, joka ei koskaan elämässään ollut kyennyt kävelemään, seiso, käveli ympäriinsä ja hyppi ilosta.

Kaikki näkivät, kuinka hän käveli ja ylisti Jumalaa. He tunsivat hänet samaksi mieheksi, joka oli istunut Kauniillaportilla kerjäämässä, ja olivat hämmästyksestä suunniltaan sen johdosta, mitä hänelle oli tapahtunut (Apt. 3:9-10)

Tapahtui sama kuin mitä Jeesuksen tekemien parantamisasihmeiden kohdalla oli vielä muutamia kuukausia aiemmin tapahtunut: väkijoukko hämmästyti suunniltaan.

Näin kävi siksi, että parantaja oli tässäkin tapauksessa Jeesus. Hän käytti Pietaria ja Johannesta välikappaleinaan, tarkoituksenaan antaa painoarvoa heidän todistukselleen hänestä.

Pietarin puhe temppelissä

Mies pysytteli yhä Pietarin ja Johanneksen seurassa, ja kaikki riensivät ihmeissään heidän luokseen niin sanottuun Salomon pylväikköön. Tämän nähdessään Pietari alkoi puhua kansalle: "Israelilaiset, miksi te tätä ihmettelette? Miksi te tuijotatte meitä, aivan kuin me omalla voimallamme tai hurskaudellamme olisimme saaneet tämän miehen kävelemään? Ei - Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala, meidän isiemme Jumala, on korottanut kirkkauteen palvelijansa Jeesuksen, hänet, jonka te luovutitte tuomittavaksi ja kielsitte Pilatuksen edessä, vaikka Pilatus oli päättänyt vapauttaa hänet. Hänet te kielsitte, pyhän ja vanhurskaan, ja pyysitte vapaaksi murhamiehen. Te surmasitte elämän ruhtinaan! Mutta Jumala herätti hänet kuolleista; me olemme sen todistajia (Apt.3:11-15).

Ihmeteko antoi Pietarille tilaisuuden kertoa väkijoukolle Jeesuksesta. Hän sanoi, että ihmeteon taustana on se, että Israelin Jumala on herättänyt Jeesuksen kuolleista ja korottanut hänet taivaaseen Messiaalle kuuluvaan kunniaan.

Jeesuksen kuolemasta ja ylösnousemuksesta apostolit saarnasivat myöhemminkin. Se on evankeliumi.

Apostoli Paavali tiivisti saarnaamansa evenkeliumin näin:

Ennen muuta annoin teille tiedoksi tämän, minkä itse olin saanut vastaanottaa: Kristus kuoli meidän syntiemme vuoksi, niin kuin oli kirjoitettu, hänet haudattiin, hänet herätettiin kuolleista kolmantena päivänä, niin kuin oli kirjoitettu, ja hän ilmestyi Keefakselle ja sitten niille kahdelletoista. Sen jälkeen hän ilmestyi samalla kertaa yli viidellesadalle veljelle, joista useimmat ovat yhä elossa, vaikka jotkut ovatkin jo nukkuneet pois. Tämän jälkeen hän ilmestyi Jaakobille ja sitten kaikille apostoleille. Viimeiseksi kaikista hän ilmestyi minullekin (1.Kor 15:3-8)

Tässä on jälleen oppimista nykykirkolle. Evankeliumin sisältönä on Jeesus Kristus: hänen elämänsä, kuolemansa ja ylösnousemisensa. Armo perustuu niihin. Niiden kautta Jumala on lähestynyt ihmiskuntaa.

Niistä on puhuttava sillä tavalla, että ihmisissä syntyy luottamus Jeesukseen. Sellainen usko ei ole ihmisen omaa hengellisyyttä, vaan se on Jeesuksen antamaa. Sellainen usko antaa pelastuksen, niin kuin tästä Pietarin puheen jatkosta selviää:

Jeesuksen nimi ja usko siihen antoi voimaa tälle miehelle, jonka te näette ja tunnette. Usko, jonka Jeesus antaa, on tehnyt tästä miehestä terveen, niin kuin te kaikki näette (Apt. 3:11-16)

Armoa, nuhtelua, katumusta, lohdutusta

Tämän jälkeen Pietari rupesi puheessaan lohduttamaan kansanjoukkoa. Kun hän edellisen kerran oli saarnannut ja nuhdellut väkijoukkoa siitä, että he olivat tapattaneet viattoman Jeesuksen, niin kansanjoukko oli joutunut sellaisen syyllisyyden valtaan, että se oli kuin pisto sydämessä. Ehkä Pietari halusi siksi vähän toppuutella ja houkutella näinm ihmisiä uskomaan.

"Minä kyllä tiedän, veljet, että te niin kuin hallitusmiehennekin teitte tietämättömyyttänne sen, minkä teitte. Mutta sillä tavoin Jumala pani täytäntöön sen, minkä hän ennalta oli ilmoittanut kaikkien profeettojen suulla: hänen Voideltunsa tuli kärsiä ja kuolla. Katukaa siis syntejänne, jotta ne pyyhittäisiin pois, kääntykää, jotta Herra antaisi tulla virvoituksen ajan ja lähettäisi Jeesuksen, teille ennalta valitsemansa Voidellun (Apt. 3:17-20)

Katukaa syntejänne. Mitä se tarkoittaa?

Miksi katumus on tarpeellinen? Varmaankin siksi, että uskossa on kyse suhteesta Jumalaan. Ja Jumalankin suhteen asia on niin, että jos välit ovat menneet poikki, niin ne pitää rakentaa uudelleen pyytämällä anteeksi. Siihen kuuluu se, että on pahoillaan niistä vääristä teoista, jotka ovat välit rikkoneet.

Mitä sitten tarkoittaa tuo ”kääntykö”? Se on mielenmuutos.

Kristuksen pre-eksistenssi ja maailmaan tulo

Pietari jatkoi opetustaan Jeesuksesta näin:

"Taivas oli oleva hänen asuinsijansa siihen aikaan saakka, jolloin kaikki pannaan kohdalleen, niin kuin Jumala ikiajoista asti on luvannut pyhien profeettojensa suulla (Apt.3:21)

Tässä Pietari aivan selvästi opettaa Kristuksen ”pre-eksistenssiä”. Aika jännää, että näin on, kun asiaa vertaa siihen, mitä minun opiskelija-aikoinani Helsingin teologisessa tiedekunnassa opetettiin. Nimittäin sellaista, että ajatus Jeesuksen ennalta-olemisesta Jumalan luona taivaassa jo ennen syntymäänsä ihmiseksi, se ei olisi kuulunut varhaisimpaan kristilliseen saarnaan. Eikä kai Luukkaan teologiaan, vaan lähinnä Paavalin ja Johenneksen teologiaan, joka olisi saanut vaikutteita kreikkalaisista filosofisista spekulatiosta. Mutta se ei selvästikään pidä paikkaansa. Kyllä ajatus Jeesuksen ikuisesta ennaltaolemisesta Jumalan Poikana kuului jo varhaiskristilliseen julistukseen, ihan Jerusalemin alkuseurakunnassa, ja siksi ajatus on tässäkin.

Aikanaan Jumala sitten lähetti Poikansa maailmaan ja antoi hänen syntyä ihmiseksi. Tämä oli ennustettu jo paljon aiemmin, Vanhassa testamentissa:

Mooses on sanonut: 'Herra, teidän Jumalanne, on veljienne joukosta nostava esiin profeetan, minun kaltaiseni. Kuulkaa häntä, tehkää kaikessa niin kuin hän teille sanoo. Jokainen, joka ei tätä profeettaa kuule, poistetaan kansansa parista ja tuhotaan.' Samoin ovat muut profeetat, niin Samuel kuin kaikki myöhemmätkin, kansalle puhuessaan myös ennustaneet näistä päivistä. Te olette profeettojen lapsia, te olette perineet sen liiton, jonka Jumala teki isienne kanssa sanoessaan Abrahamille: 'Sinun jälkeläisesi kautta tulee siunaus kaikille sukukunnille maan päällä.' Teitä varten ennen muita Jumala on nostanut kuolleista palvelijansa. Hänet Jumala on lähettänyt siunaamaan teitä kaikkia, kun käännytte pois pahuudestanne." (Apt. 3:22-26)

Jeesuksessa toteutui Jumalan uskollisuus hänen omaisuuskansaansa juutalaisia kohtaan. Jeesus on sen liiton toteutuma, jonka Jumala solmi heidän esi-isänsä Abrahamin kanssa.

Meidän suomalaisten ja muitten kannalta olennaisen hienoa on se, että Jumala lupasi tuon siunauksen myös laajemmalle ”Sinun jälkeläisesi kautta tulee siunaus kaikille sukukunnille maan päällä.” Pietari luuli vielä tuossa vaiheessa, että siunaus koski kuitenkin vain juutalaisia. Vasta myöhemmin Jumala opetti hänelle, että se koski kaikkia kansoja. Siitä saamme kuulla Apostolien teoissa myöhemmin.